

Organik Et Sığırıcılığı

Organik kırmızı ete ihtiyaç 1950'li yıllarda konvansiyonel et sığırcılığı üreticilerinin hem doğal hem de sentetik hormonları et üretiminde kullanmaya başlaması ile ortaya çıkmıştır. Konvansiyonel üreticiler bu uygulamaları et sığırcılığının daha kısa sürede hedeflenen canlı ağırlığa ulaşarak, pazara daha hızlı gönderebilmeleri nedeniyle tercih ettiklerini bildirmişlerdir. Diğer yandan 1955'li yıllarda "fast food" sektörünün talebini karşılamak için de konvansiyonel üreticiler, sığırcılığını sağlıklı tutmak, hastalıklardan korumak ve yemden yararlanmayı iyileştirmek içinde yemleme de antibiyotik kullanmaya başlamışlardır. 1960'lı yıllarda, mekanik olarak ayrılmış kırmızı etin popüler olmasıyla da, ette veteriner ilacı ve pestisit kalıntıları ile birlikte tükettiğimiz işlenmiş kırmızı et ürünlerinde suni renklendirici ve tatlandırıcılar yine tüketicileri endişelendiren gündem konuları olmuştur. 1990'lı yılların başlarında da, genetiği değiştirilmiş yemlerin (GDO) hayvan beslemede kullanılması da kamuoyunda yine tepkilere neden olmuştur.

Belirtilen bu nedenlerle, hayvansal ürün miktarı yanında ürün kalitesinde sağlık kriterlerinin ön plana çıkması, et sığırcılığının organik kırmızı et üretimine geçmesine önemli bir gerekçe oluşturmuştur. Bunun yanında başta Avrupa Birliği (AB) gibi ülkelerde organik tarımsal alanlara yapılan daha fazla desteklemelerde yine üreticileri organik et sığırcılığına yönlendirmiştir. Ayrıca günümüzde hayvan refahı ve çevre koruma da organik hayvansal üretimin başlayıp, yaygınlaşmasında önemli unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Organik Et Sığırıcılığı nasıl yapılır?

Organik et sığırıcılığı, AB'nin (EC Regulation No 889/2008) yönetmelik değişikliğine uygun olarak, 18 Ağustos 2010 tarihinde değiştirilen "T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" (27676/2010) içinde yer alan "Hayvansal Üretim Kurallarına" göre yapılmalıdır. Kırmızı etin "organik" olarak etiketlenmesi, T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Organik Tarım Komitesi tarafından yetkilendirilmiş organik ürün sertifikası veren kontrol ve sertifikasyon kuruluşları tarafından yapılır.

Hayvan Seçimi ve Geçiş Süreci: Bu kapsamda çevreye, iklim koşullarına ve hastalıklara dayanıklı yerli ırklar ve melezleri öncelikle seçilmelidir. Bölgeye uyum sağlayan kültür ırkları da kullanılabilir, fakat genetiği değiştirilmiş hayvanların kullanılması yasaktır. Konvansiyonel işletmelerden ilk defa sürü oluşturmak amacıyla getirilecek buzağılar en fazla 6 aylık yaşta olmalıdır. Mevcut konvansiyonel et sığırıcılığı işletmelerinin organik sığırcılığına geçiş süreci 12 aydır.

Üreme, Hayvan Sağlığı ve Barınaklar: Suni tohumlamaya izin verilir, ancak üremenin doğal olması teşvik edilmelidir. Hayvan sağlığının korunmasında koruyucu hekimlik esastır. Hastalıkların tedavisinde kimyasal yolla sentezlenmiş allopantik tıbbi veteriner ürünleri veya antibiyotiklerin yerine, yönetmelikte izin verilen ürünler kullanılabilir. Aşı uygulamaları, parazit tedavisi veya ülkemizde zorunlu olarak belirlenen hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadele programları haricinde, bir et sığırcılığına bir yıl içerisinde en fazla üç defa tedavi edecek şekilde kimyasal sentezlenmiş veteriner tıbbi ürünleri veya antibiyotiklerin kullanılmasına da izin verilmektedir. Ancak bu uygulamalarda ilacın atım süreleri, konvansiyonel üretimin iki katı veya kalıntı arınma süresi belirtilmemiş ise en az 48 saattir.

Organik et sığırcılığında barınaklar, hayvanlara yeterli temiz hava ve gün ışığı sağlayarak, ekstrem hava koşullarından da koruyacak şekilde planlamalıdır. Barınaklarda yönetmelikte bildirilen barınak iç alanları dışında, mutlaka dış alan/gezinme alanı da verilmelidir. Et sığırlarının açık hava gezinti alanı veya açık hava ekzersiz alanı veya mer'a alanı gibi dış alanlara ulaşabilmelerinin sağlanması zorunludur ve hayvanlar koşullar elverdiği sürece bu alanlardan en az birini kullanabilmelidirler.

Yemler ve Hayvan Besleme: Organik et üretimi için buzağular en az 3 aylık tercihen anne sütü ile besleme periyodunun ardından, besin madde ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde organik sertifikalı kaba ve yoğun yemler ile beslenmelidir. Organik et sığırcılığında genetiği değiştirilmiş yem ve yem katkı maddelerini kullanımı yasaklanmıştır. Bunun yanında üretimleri sırasında sentetik kimyasal gübre, pestisit, insektisit gibi tarım ilacı ve büyüme düzenleyici madde (hormon vb.) kullanılmış, ışın uygulanmış, yemlerin kullanımı da kesinlikle yasaktır. Organik et sığırcılığında hastalıkların tedavisi dışında hayvan besleme de büyümeyi teşvik amaçlı olarak hormon ve antibiyotiklerin kullanılması yasaklanmıştır.

Organik sertifikalı kuru ot, silaj, çayır ve mera yeşil yemleri gibi kaba yemler rasyon kuru maddesinde en az % 60 oranında olmalıdır. Yönetmeliğimize göre, organik yemi yeterli miktarlarda bulamayan üreticilerin özel zaman sınırlamaları ve şartlarında yıllık tüketilen yem kuru maddesinde en fazla % 5 konvansiyonel protein kaynağı yem kullanmalarına da 31 Aralık 2017 tarihine kadar izin verilmektedir. Daha fazla ayrıntılı bilgiye yönetmeliğimizin hayvansal üretim kurallarından ulaşılabilir.

Dünya’da ve Türkiye’de Organik Et Sığırcılığı

Euro Stat (2015) verilerine göre, 2012 yılı için 28 AB ülkesinde toplam 3.2 milyon organik sığır varlığının % 22.3’ü süt sığırı, 27.9’ü et sığırı olarak bildirilmiştir. Aynı verilere göre, 28 AB ülkesinde 2012 yılı için toplam 906 bin organik et sığırı bildirilmiş ve toplam organik et sığır varlığı 2005-2012 yılları arasında yaklaşık % 345’lik bir artış göstermiştir. Önemli organik et sığır varlığı bildiren ülkeler Fransa (202.498 baş), İspanya (143.068 baş), Danimarka (109.464 baş), İsveç (93.910 baş) ve İngiltere’dir (87.555 baş) Fransa toplam organik et sığırı varlığının % 22’sini oluşturmaktadır.

T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı verilerine göre (2013), toplam 7.256 baş organik et sığırı bildirilmiş ve Ardahan (3.394 baş), Kars (2.095 baş) ve Çanakkale (1.294 baş) illeri sığır varlığı ile ön plana çıkmıştır. Çanakkale’de et sığırcılığı “Ayvacak Organik Kırmızı Et Üreticileri Birliği” tarafından yapılmaktadır. Birliğin ürettiği organik kırmızı et, canlı hayvan ve/veya karkas olarak tüketicilere ulaştırılabilmektedir. Erzurum Doğu Anadolu Tarımsal Üreticiler ve Besiciler Birliği’nin (DOĞTARBESBİR) Türkiye ve Avrupa Birliği arasında Sivil Toplum Diyalogu-Organik Tarım Alanında 2016 yılında “Erzurum’da Organik Süt ve Et Sığırcılığının Yaygınlaştırılması” başlıklı bir AB projesi de başlamıştır. Proje kapsamında Aşkale, Horasan, Pasinler, Aziziye, Palandöken ve Yakutiye ilçelerinden 120 üreticinin organik et ve süt üretimine kazandırılması planlanmıştır.

Sonuç olarak, organik et sığırcılığında hormon, antibiyotik, veteriner ilacı ve pestisit kalıntısı, GDO’lu yem ve yem katkı maddeleri içermeyen kırmızı et üretimi hedeflenmekte ve bu ürün kontrol ve sertifikasyon kuruluşları tarafından etiketlenilmektedir. Ayrıca, İngiltere New Castle Üniversitesi liderliğinde araştırmacılar, “British Journal of Nutrition” dergisi Mart 2016 sayısında organik ve konvansiyonel eti karşılaştıran 67 bilimsel araştırma makalesini meta analiz ile değerlendirdikleri çalışmanın sonuçlarında, organik etin konvansiyonel etten % 47 daha fazla omega-3 yağ asidi

içerdiğini bildirmişlerdir. Bu nedenlerle en önemli hayvansal protein kaynaklarımızdan olan kırmızı eti organik tüketelim.

Kaynak: Apelasyon